

شرح رساله حقوق

عرض کردیم یک حق مهم بطن که لازم هم هست، این است که جلوی پر کردن شکم با حرام باید گرفته شود چه کم و چه زیاد. پر کردن شکم به حرام گاهی مستقیم است و گاهی غیر مستقیم، ما یک اشاره‌ای به این داشتیم. مصادیق فراوانی برای پر کردن شکم به حرام ذکر شده است که اگر این مصادیق را بخواهیم ذکر کنیم زیاد است. با استناد به آیات قرآن ما می‌توانیم مصادیق زیادی را برای حرام خواری ذکر کنیم.

آثار حرام خواری

اما ما وعده دادیم در مورد برخی از آثار شوم حرام خواری در این دنیا و آخرت مطالبی را بیان کنیم. حرام خواری با همه مصادیقش، (چیزی نزدیک به پانزده مصداق برایش ذکر شده است) یک سری آثار در دنیا دارد که به عنوان آثار وضعی حرام خواری شناخته می‌شوند و یک سری آثار اخروی دارد. در دنیا نیز یک سری آثار مادی دارد و یک سری آثار معنوی دارد. بی جهت نیست که در آیه ۲۹ سوره نساء می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا»؛ بعید نیست بر طبق این آیه اکل مال به باطل و تجاره عن غیر تراض، قتل نفس باشد. چون کسی که مال حرام بخورد خودش را کشته است. «لا تقتلوا انفسكم» به حسب ظاهر قتل حقیقی است، البته شاید نهي از قتل نفس به معنای نهي از خونریزی باشد. یعنی معامله حرام و ناروا نکنید و خونریزی هم نکنید، ولی این احتمال هم هست که گویا خداوند می‌خواهد بگوید کسی که اکل مال به باطل کند یا تجاره من غیر تراض داشته باشد این کانه مثل خودکشی است، مثل این است که کسی خودش را از بین ببرد. اینقدر این مسئله مهم است.

آثار وضعی

۱. نسل ناپاک

این اثر وضعی مادی است. البته این به این معنا نیست که اگر کسی فرزند ناخلفی داشت لزوماً لقمه‌اش لقمه حرام است، اینها در واقع زمینه ساز هستند، استعداد چنین عوارضی را فراهم می‌کنند، جزء علل معده هستند نه اینکه علت تامه باشد. امام صادق (ع) می‌فرماید: «كَسْبُ الْحَرَامِ بَيِّنٌ فِي الدَّرِيَةِ»؛ کسب حرام در ذریه آشکار می‌شود؛ یعنی نسل می‌شود یک نسل خدای نکرده معصیت کار، خدای نکرده معارض با دین و خدا و پیامبر، نسلی که نه تنها نفعی به حال جامعه ندارد بلکه مشکلات ایجاد می‌کند.

۲. ذلت

حرام خواری باعث ذلت می‌شود..

۳. کوتاهی عمر

۴. محرومیت از رزق حلال

در بعضی از روایات وارد شده که حضرت علی (ع) روزی جلوی مسجد از مرکبشان پیاده شدند و مرکب را به دست شخصی سپردند، بعد وارد مسجد شد، او به جای اینکه مراقبت کند این اسب را برداشت و فرار کرد. بعد که حضرت از مسجد بیرون آمدند دو درهم در دستشان بود که می‌خواستند آنها را به خاطر نگه داری مرکب به این شخص بدهند. حضرت وقتی این صحنه را دید فرمود: او

اگر صبر و شکیبایی می‌کرد به روزی حلال دست می‌یافت ولی صبر و شکیبایی نکرد و به این وسیله خودش را از روزی حلال محروم کرد، زیرا آنچه که برای او مقدر شده بیش از آن نصیب او نمی‌شود.
لذا لقمه حرام جلوی روزی حلال را نیز می‌گیرد.
حرام خواری یک سری آثار دیگر هم دارد، که در جلسه بعد به آن می‌پردازیم.

«والحمد لله رب العالمین»